

Den värmländska kompetensförsörjningen

Sunne
Våren 2022

Ansvarig verksamhet	Regional utveckling
Kontakt	Ulrica Matthed Bergström, strateg kompetensförsörjning Britta Zetterlund Johansson, strateg kompetensförsörjning
Datum	2022-05-03
Diarienummer	RUN/220095
Region Värmland Regionens hus 651 82 Karlstad	

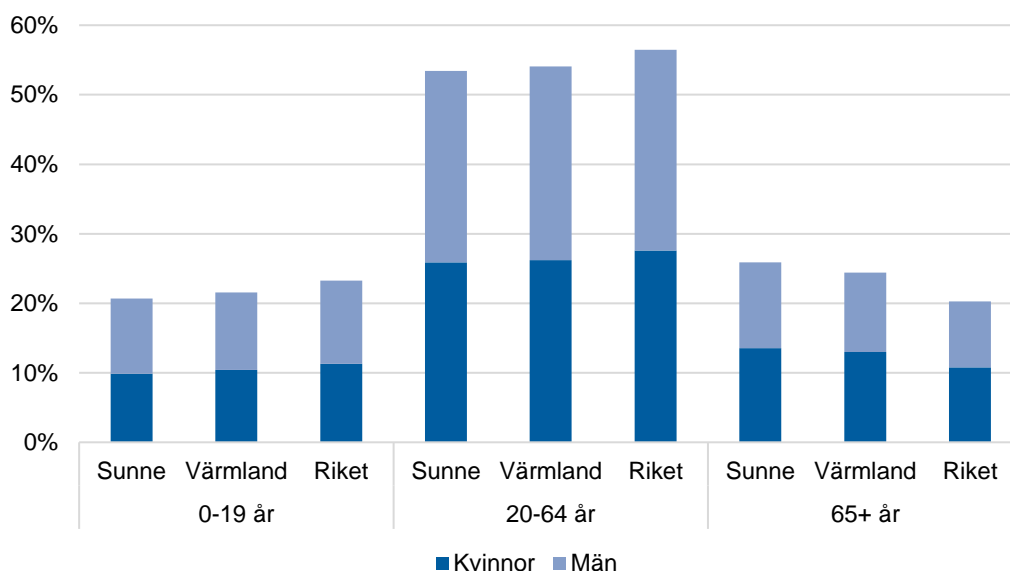
Innehåll

Befolkning 2021 – 2040	4
Gymnasiebehörighet	7
Andel behöriga lärare	9
Ämnesinriktning gymnasiet.....	10
Genomströmning gymnasiet.....	11
Avbrott gymnasiet.....	12
Unga som varken arbetar eller studerar (UVAS)	13
Övergång till eftergymnasial utbildning	17
Utbildningsnivå	18
Sysselsättning	21
Arbetslöshet.....	22
Köns- och åldersfördelning per bransch.....	25

Befolkning 2021 – 2040

Statistiska centralbyrån (SCB) tar årligen fram en befolkningsframskrivning som baseras på antaganden om barnafödande, dödlighet samt flyttningar. Dessa antaganden har i sin tur baserats på hur utvecklingen sett ut under de senaste nio åren i kommunen, länet och riket. Allt annat lika, så ser SCB att befolkningen kommer att utveckla sig så här till 2040.

Viktigt att komma ihåg är att en befolkningsframskrivning inte är någon sanning om framtida befolkningsutveckling, utan en prognos främst baserad på de senaste årens utveckling i regionen och utvecklingen i riket som helhet. Störst osäkerhet i prognosen råder kring antalet personer som invandrar till Sverige, eftersom det till stor del är beroende av förhållanden i vår omvärld samt invandringspolitiska beslut. Vi ser till exempel en minskande invandring under de senaste åren på grund av en striktare invandringspolitik i Sverige, och coronapandemin har ytterligare begränsat rörelsefriheten i världen. En minskad invandring påverkar Värmlands befolkningsutveckling stort, eftersom länets folkökning under lång tid drivits av invandringen.

Figur 1: Befolkningen i Sunne, Värmland och riket efter kön och ålder, 2021
(Källa: SCB)

Detta diagram visar hur befolkningsstrukturen i Sunne skiljer sig från Värmland och riket som helhet. Befolkningen är indelad efter kön och efter åldersgrupperna 0–19 år, 20–64 år samt 65 år och äldre.

Sunne kommun har ungefär lika stora andelar av befolkningen som är 0-19 år och 20-64 år som Värmland, men lägre jämfört med rikssnittet. Den stora skillnaden gentemot både länet och riket är att Sunne har en större andel av befolkningen som är 65 år och äldre. Kombinationen av en lägre andel i arbetsför ålder och en större andel äldre kan påverka kommunens försörjningsbörda negativt, då det är färre som arbetar och genom inkomstskatten finansierar välfärden och fler som nyttjar den genom omsorg, sjuk- och hälsovård.

Åldersgrupp	Kön	Folkmängd		Förändring	
		2021	2040	Antal	Procent
0-19	Kvinnor	1 319	1 153	-166	-12,6%
	Män	1 443	1 247	-196	-13,6%
	Samtliga	2 762	2 400	-362	-13,1%
20-64	Kvinnor	3 459	2 935	-524	-15,1%
	Män	3 677	3 084	-593	-16,1%
	Samtliga	7 136	6 019	-1 117	-15,7%
65+	Kvinnor	1 806	2 082	276	15,3%
	Män	1 651	1 895	244	14,8%
	Samtliga	3 457	3 977	520	15,0%
Totalt	Kvinnor	6 584	6 170	-414	-6,3%
	Män	6 771	6 226	-545	-8,0%
	Samtliga	13 355	12 396	-959	-7,2%

Tabell 1: Befolkningsförändringar i Sunne kommun 2021-2040, per åldersgrupp och kön
(Källa: SCB)

Denna tabell visar befolkningen i Sunne kommun 2021 samt den förväntade befolkningen 2040 efter åldersgrupp och kön. En total minskning av befolkningen till 2040 prognostiseras till drygt sju procent. Befolkningen i arbetsför ålder förväntas minska med 15,7 procent, medan barn och unga förväntas minska med 13,1 procent. Befolkningen 65 år och äldre förväntas däremot öka med 15 procent.

Procentuellt är den förväntade utvecklingen ganska likartad för både kvinnor och män i de tre åldersgrupperna.

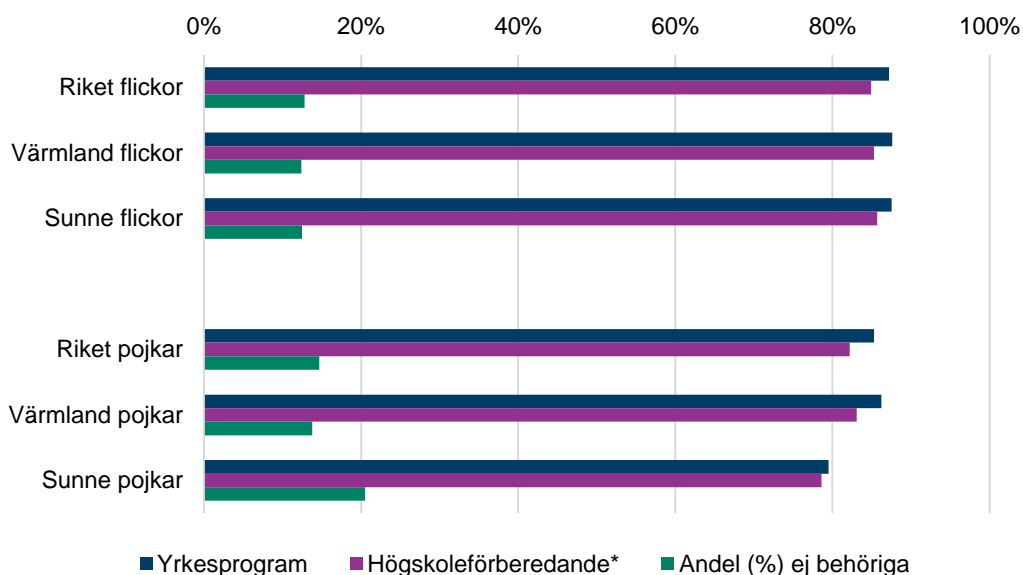
Åldersgrupp	Kön	Folkmängd		Förändring	
		2021	2040	Antal	Procent
65-69 år	Kvinnor	447	417	-30	-6,7%
	Män	500	418	-82	-16,4%
	Samtliga	947	835	-112	-11,8%
70-74 år	Kvinnor	408	441	33	8,1%
	Män	429	449	20	4,7%
	Samtliga	837	890	53	6,3%
75-79 år	Kvinnor	389	434	45	11,6%
	Män	367	396	29	7,9%
	Samtliga	756	830	74	9,8%
80-84 år	Kvinnor	264	361	97	36,7%
	Män	194	323	129	66,5%
	Samtliga	458	684	226	49,3%
85-89 år	Kvinnor	182	257	75	41,2%
	Män	106	204	98	92,5%
	Samtliga	288	461	173	60,1%
90-94 år	Kvinnor	96	133	37	38,5%
	Män	42	89	47	111,9%
	Samtliga	138	222	84	60,9%
95+ år	Kvinnor	20	39	19	95,0%
	Män	13	16	3	23,1%
	Samtliga	33	55	22	66,7%

Tabell 2: Befolkningsförändringar i Sunne kommun 2021-2040, åldersgruppen över 65 år
(Källa: SCB)

I tabellen på föregående sida såg vi att gruppen 65 år och äldre som helhet förväntas öka med 15 procent till 2040, men om vi tittar närmare så ser vi en del viktiga skillnader mellan åldersgrupperna och mellan kvinnor och män. Befolkningen 65-69 år förväntas minska till 2040, men i de äldre segmenten förväntas befolkningen öka stort procentuellt. Männerna ökar också mer än kvinnorna i de äldre segmenten, i åldrarna 80-94 år. Detta grundar sig delvis i att det idag är en större andel kvinnor i de äldre segmenten, och framåt ser vi en utjämning mellan könen. Ser vi till exempel på befolkningen 90-94 år så prognosticerar SCB med en total ökning på 61 procent till 2040. Men vår könsuppdelade data visar att kvinnorna förväntas öka med 38,5 procent medan männen tros öka med nästan 112 procent.

Vad gäller den påverkan på försörjningsbördan som kan bli en effekt av att andelen av befolkningen i arbetsför ålder minskar så skulle detta kunna lindras något genom att fler fortsätter arbeta efter att de fyllt 65 år. Dessvärre hjälper inte det Sunne i någon stor mån, eftersom även befolkningen 65-69 år minskar. Problemet med försörjningsbördan kan alltså förvärras ytterligare när man tittar närmare på åldersfördelningen i gruppen 65+ i och med att de allra äldsta, de som generellt sett är i störst behov av hälso- och sjukvård, ökar mycket stort.

Gymnasiebehörighet

Figur 2: Behörighet till gymnasieskolan, läsåret 2020/21

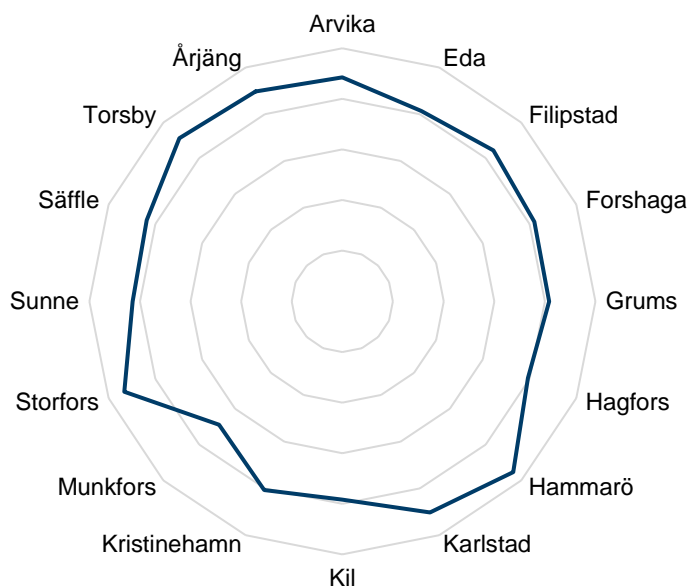
(Källa: Skolverket)

*Andelen behöriga till högskoleförberedande program har beräknats som ett snitt av andelen behöriga till estetiskt program, ekonomi-, humanistiska och samhällsvetenskapliga program och naturvetenskapligt och tekniskt program.

Eftersom yrkesprogram har lägst antagningsbetyg så är andelen behöriga till yrkesprogram + andelen ej behöriga = 100 procent av eleverna.

När det gäller andelen elever som gick ur grundskolan med gymnasiebehörighet läsåret 2020/21 så ligger Värmlands län något högre än riket som helhet, både för yrkesprogram och högskoleförberedande program och både för flickor och pojkar.

Behörigheten till yrkesprogram bland flickor som går ur grundskolan i Sunne är på samma nivå som länssnittet, och behörigheten till högskoleförberedande program är strax över länssnittet. Bland pojkarna i Sunne är gymnasiebehörigheten lägre än länet överlag, både till yrkesprogram och högskoleförberedande program.

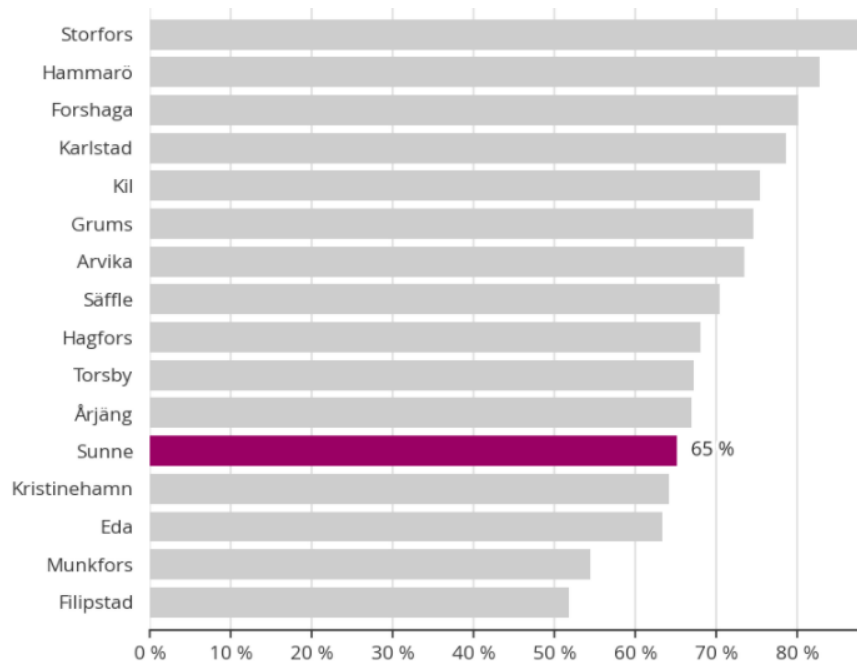
Figur 3: Skillnad i gymnasiebehörighet, läsåret 2020/21
(Källa: Skolverket)

Det ser väldigt olika ut med gymnasiebehörigheten i de värmländska kommunerna. I diagrammet ovan är gymnasiebehörigheten lägst i den mittersta cirkeln (0 %) och högst längst ut (100 %), och varje cirkel är 20 procent. Vi kan tyvärr inte visa skillnaderna mellan flickors och pojkars gymnasiebehörighet eftersom små värden i vissa kommuner gör att siffrorna inte blir jämförbara.

Andel behöriga lärare

Grundskolan i Sunne kommun ligger i det nedre mellanskiktet när det gäller lärarbehörighet, jämfört med andra värmländska kommuner.

Källa: Skolverket

 Läraryrskommittén

Figur 4: Andel behöriga grundskollärare i Värmland, oktober 2021
(Källa: SCB / Läraryrskommittén)

I oktober 2021 hade motsvarande 65 procent av lärarna i grundskolan i Sunne kommun lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne. Jämfört med andra kommuner i landet är lärarbehörigheten i Sunne relativt låg. Kommunen är rankad som nummer 205 bland landets 290 kommuner.

Av de sammanlagt 99 heltidstjänsterna i grundskolan i Sunne kommun (motsvarande 132 lärare) var det 64 som hade lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne.

– Det är positivt att behörigheten i Sunne ökar, men läget i landet är samtidigt allvarligt. Bristen på behöriga lärare hotar kvaliteten i svensk skola och hela vår framtid som kunskapsnation, säger Läraryrskommitténs ordförande Johanna Jaara Åstrand.

Bland kommunerna i Värmlands län har Storfors störst andel behöriga lärare (88 %) och Filipstad lägst (52 %).

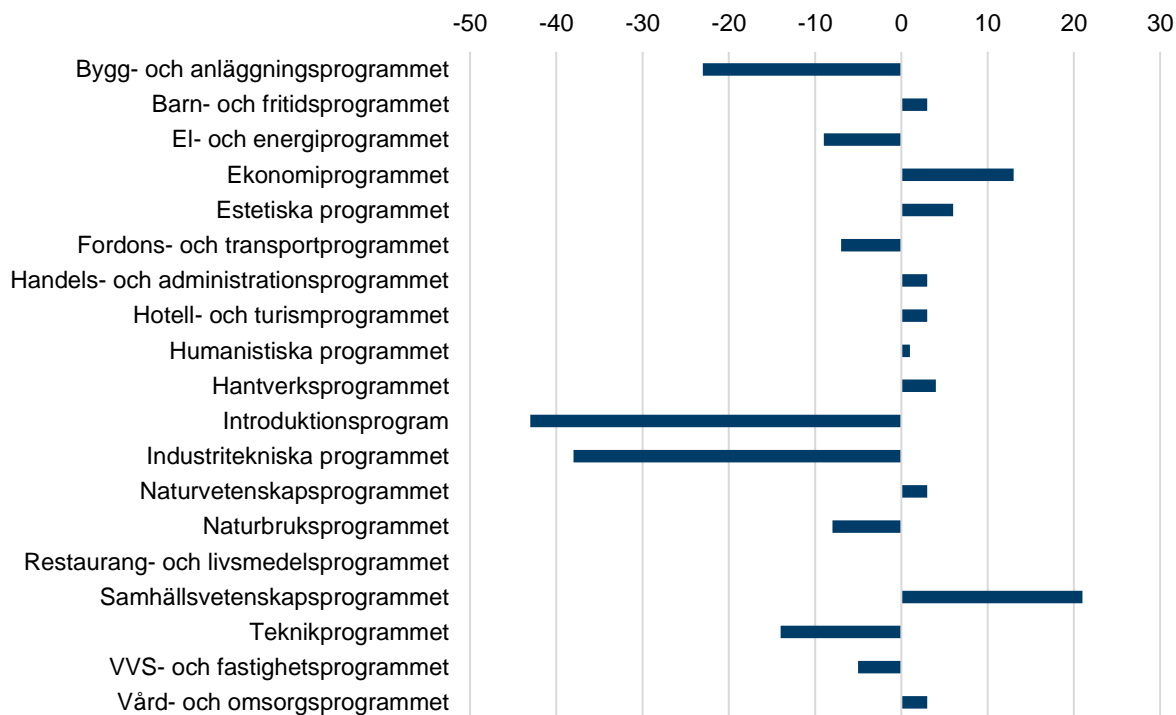
Text och diagram från Läraryrskommitténs årliga uppdatering¹:

<https://www.lararforbundet.se/artikelsidor/kolla-andelen-behoriga-i-din-kommun?region=sunne-kommun>

¹ Senast uppdaterad 31 mars, 2022

Ämnesinriktning gymnasiet

Den könsuppdelade arbetsmarknaden syns redan i unga kvinnors och mäns val till gymnasiet. De inriktningar som har en större andel kvinnor leder till kvinnodominans i motsvarande bransch på arbetsmarknaden, och likadant för män.

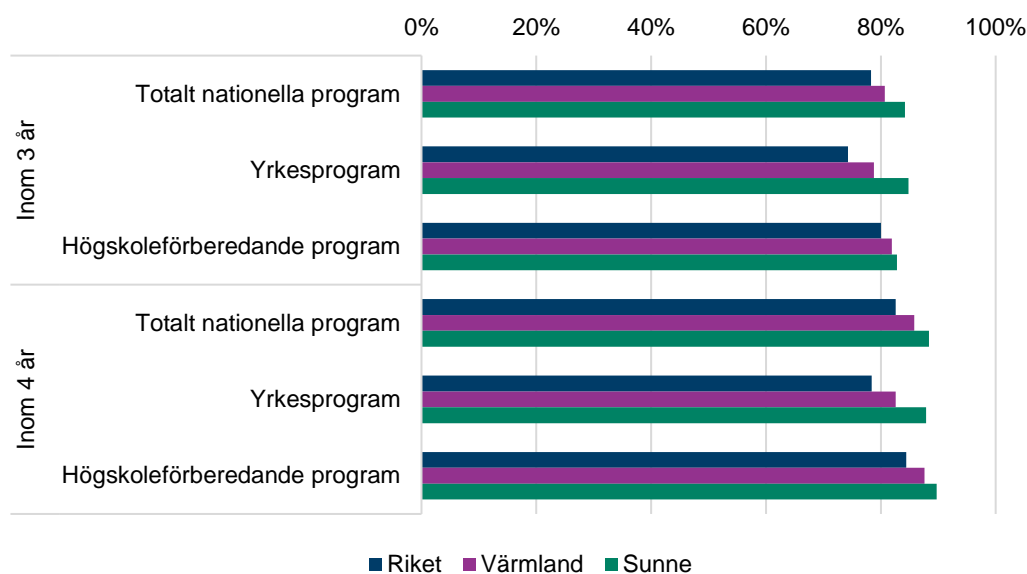
Figur 5: Mäns och kvinnors studieinriktning på gymnasiet, 2019
(Källa: SCB)

I diagrammet ovan visas utbildningar med en övervikt av män till vänster om axeln och en övervikt av kvinnor till höger om axeln. Diagrammet visar övervikt kvinnor och män i antal, enligt axeln överst i diagrammet.

Bland elever på gymnasiet 2019 som var folkbokförda i Sunne var det störst obalans på introduktionsprogrammet och på det industritekniska programmet, där det var en övervikt av män. Även bygg- och anläggningsprogrammet och teknikprogrammet hade en övervikt av män. Samhällsvetenskapsprogrammet och ekonomiprogrammet hade istället en övervikt av kvinnor.

Dessa ämnesinriktningar speglar i hög utsträckning vilka branscher kvinnor och män arbetar i.

Genomströmning gymnasiet

Figur 6: Genomströmning gymnasiet, startläsåret 2017/18
(Källa: Skolverket)

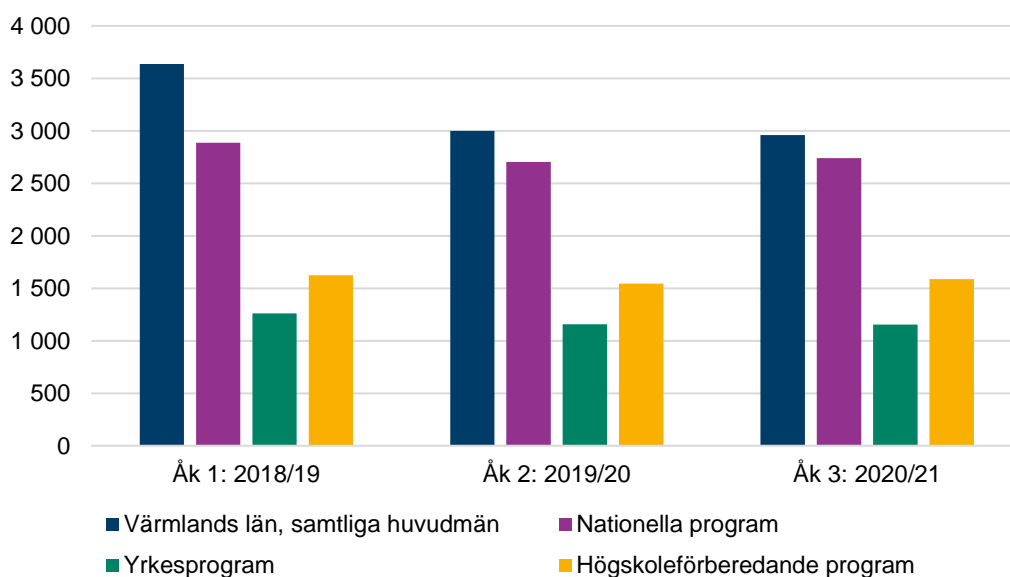
Diagrammet visar andel (%) som slutfört gymnasieprogram med examen inom tre eller fyra år. Observera att vi inte tagit med genomströmningen för introduktionsprogram, utan fokuserar på de nationella programmen. Genomströmningen är generellt högre inom de högskoleförberedande programmen än inom yrkesprogrammen.

Genomströmningen i gymnasieskolan i Sunne är genomgående högre än snittet för både riket och länet. Inom yrkesprogrammen är genomströmningen på tre år strax under 85 procent (79 procent i länet) och på fyra år nästan 88 procent (83 procent länet). Inom de högskoleförberedande programmen är genomströmningen på tre år strax under 83 procent (82 procent länet) och på fyra år nästan 90 procent (88 procent länet).

Avbrott gymnasiet

Skolverkets statistik visar samtliga avbrott, och orsaken till att en elev försvinner ur statistiken från ett år till ett annat behöver inte nödvändigtvis bero på att hen avbrutit sina studier. Till exempel kan en elev åkt som utbytesstudent eller flyttat till annat län. Eftersom varken SCB, Skolverket eller CSN har data där en kan följa individer genom skolgången är det svårt att med säkerhet säga vart individerna tar vägen.

Här får vi visa siffror för länet. 2020 var det enligt Skolverket tre procent av nybörjare i gymnasiet som också var folkbokförda i Värmland som gjorde avbrott/studieuppehåll föregående år, vilket är samma siffra som rikssnittet. Det var 23 procent som bytte från introduktionsprogram till ett nationellt program, vilket var två procentenheter lägre än rikssnittet.

Figur 7: Förändringar i elevantal i kullen som började gymnasiet hösten 2018
(Källa: Skolverket)

Men för att se hur elevantalet förändras från ett år till ett annat kan det vara intressant att följa en kull över tre år, en förmodad gymnasieutbildning. Ser vi enbart på antalet elever och jämför hur många som började gymnasiet hösten 2018 och hur många som är kvar i oktober 2021 när mätningen görs så har totalt 19 procent av eleverna försvunnit längs vägen. Denna siffra avser samtliga huvudmän och inkluderar introduktionsprogrammen, och det största tappet sker mellan första och andra året.

Bland de nationella programmen är förändringen mycket mindre, en minskning med fem procent totalt. Yrkesprogrammen minskade elevantalet med nio procent under de här åren, och de högskoleförberedande programmen endast två procent.

Unga som varken arbetar eller studerar (UVAS)

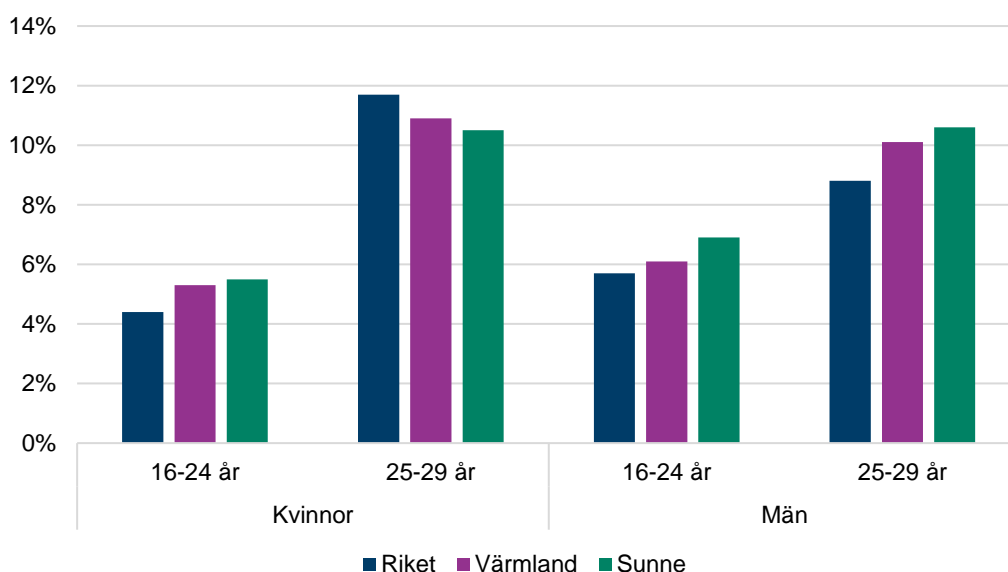
Definitionen för unga som varken arbetar eller studerar är: Unga mellan 16-29 år som är folkbokförda i Sverige och under ett helt kalenderår:

1. Inte haft inkomster över ett basbelopp, 47 300 kr (2020)
2. Inte haft studiemedel, varit utbildningsregistrerad eller studerat vid SFI mer än 60 timmar

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) UVAS-statistik bygger på underlag som innefattar hela befolkningen i åldern 16 till 29 år, inte endast ett urval, vilket gör att problem med bortfall som vid exempelvis enkätundersökningar kan undvikas.

Sedan 2015 innehåller statistiken ett antal unga vuxna som är skrivna i Sverige men arbetar i Norge och Danmark, och det får störst påverkan på siffrorna för angränsande regioner såsom Värmland. MUCF har tittat på statistiken från 2014, då gränspendlarna räknades bort, och såg en påverkan på den värmländska statistiken med tre procent om dessa inkluderades². I Årjäng och Eda steg antalet UVAS med runt tio procent om gränspendlarna räknades med. Vi kan utgå från att överskattningen av antalet UVAS fortfarande är högre i Värmland än i andra regioner, men vi vet inte exakt hur mycket högre eftersom det i dagsläget inte finns några möjligheter att samköra statistik mot Norge.

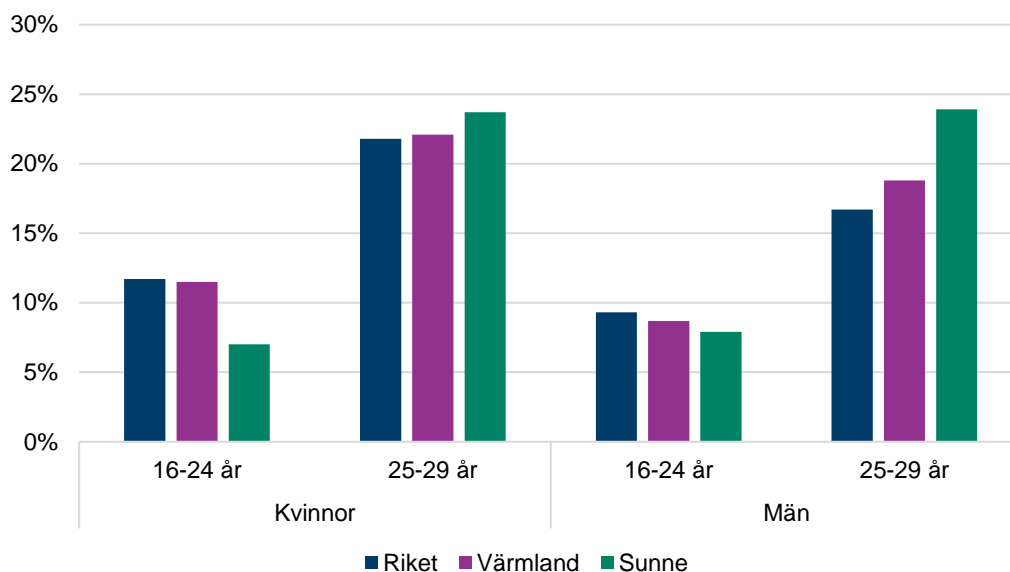
De senaste gränspendlingsciffror vi har är från 2017, och då var det 220 personer (57 kvinnor och 163 män) folkbokförda i Sunne som pendlade till arbete i Norge. De stod för fem procent av de totalt 4 217 värmländska invånare som arbetspendlade till Norge 2017.

Figur 8: Unga som varken arbetar eller studerar 2019, INRIKES födda
(Källa: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF)

När det gäller unga som varken arbetar eller studerar och som är födda i Sverige ligger Sunne över både Värmland och riket som helhet bland både kvinnor och män i båda åldersgrupperna, förutom bland kvinnor 25-29 år.

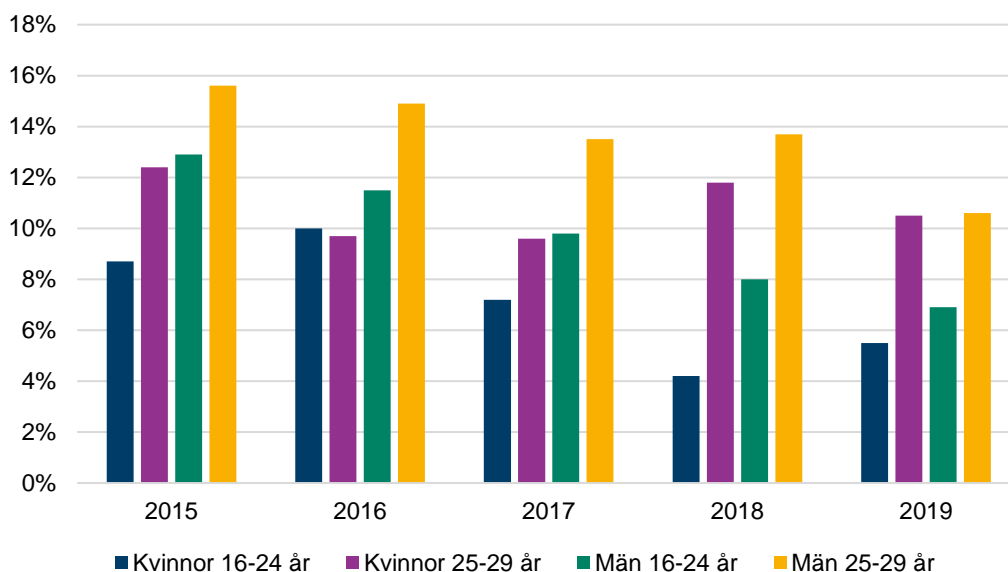
² https://www.mucof.se/sites/default/files/2021/10/forandringar_av_uvas-siffror_fran_och_med_ar_2015.pdf

Figur 9: Unga som varken arbetar eller studerar 2019, UTRIKES födda
(Källa: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF)

När det gäller unga som varken arbetar eller studerar och som är födda utanför Sverige är bilden mer blandad. Det är små skillnader mellan riket, länet och kommunen när det gäller kvinnor 25-29 år och män 16-24 år som varken arbetar eller studerar. Bland kvinnor 16-24 år har Sunne en mycket mindre andel som varken arbetar eller studerar, men bland män 25-29 år har kommunen en större andel jämfört med läns- och rikssnitten.

Dessa siffror påverkas också av att personer som är folkbokförda i Värmland men arbetar i Norge inte är rensade från statistiken. Personer som både är födda i Norge och arbetar på andra sidan gränsen men bor i Sverige blir registrerade som utrikes födda som varken arbetar eller studerar.

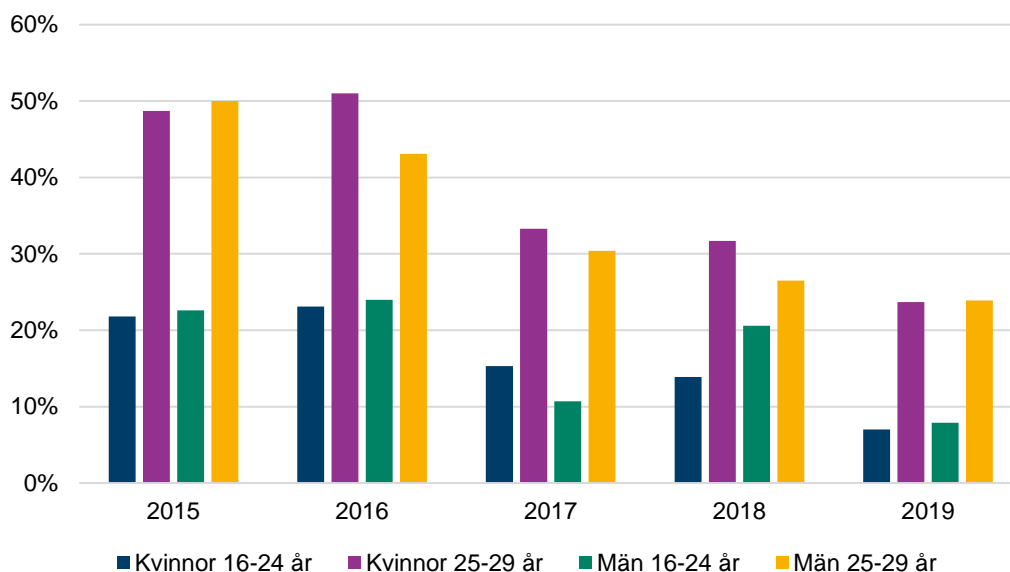

Figur 10: Unga i kommunen som varken arbetar eller studerar 2015-2019, INRIKES födda
(Källa: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF)

Ser man på hur andelen inrikes födda UVAS i Sunne har förändrats över tid har det skett en minskning överlag mellan 2015 och 2019.

Bland kvinnor som varken arbetar eller studerar har andelen minskat med 3,2 procentenheter i den yngre gruppen, och 1,9 procentenheter bland 25-29-åringar. Andelen män som varken studerar eller arbetar har de senaste fem åren minskat med 6,0 procentenheter bland 16-24-åringar och med 5,0 procentenheter bland 25-29-åringar.

Om närheten till Norge påverkar siffrorna bör rimligen andelen UVAS stiga när valutakurs och andra faktorer gör det mer fördelaktigt att arbeta i Norge, och sjunka när det är mindre fördelaktigt. Det är också sannolikt att coronapandemin och det faktum att gränsen mellan Norge och Sverige varit stängd under en stor del av de senaste två åren har påverkat arbetspendlingen över gränsen, vilket vi får se i en senare uppdatering.

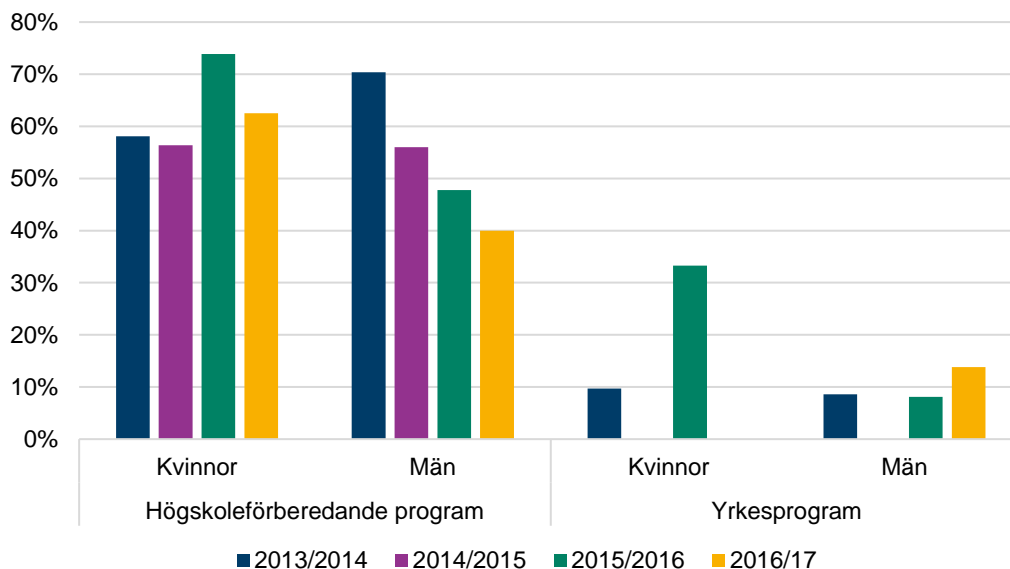
Figur 11: Unga i kommunen som varken arbetar eller studerar 2015-2019, UTRIKES födda
(Källa: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF)

För utrikes födda unga i Sunne som varken arbetar eller studerar syns en markant minskning över de senaste fem åren för båda könen och i båda åldersgrupperna. Bland kvinnor har andelen minskat med 14,8 procentenheter för kvinnor 16-24 år och 25,0 procentenheter för kvinnor 25-29 år. Bland männen har andelen minskat med 14,7 procentenheter för män 16-24 år och 26,1 procentenheter för män 25-29 år.

Övergång till eftergymnasial utbildning

Tittar man på hur andelen elever folkbokförda i kommunen som inom tre år efter avslutad gymnasieutbildning påbörjat eftergymnasiala studier är bilden blandad i de fyra senaste årskullarna.

Figur 12: Övergång till eftergymnasial utbildning inom tre år efter gymnasiet
(Källa: SCB)

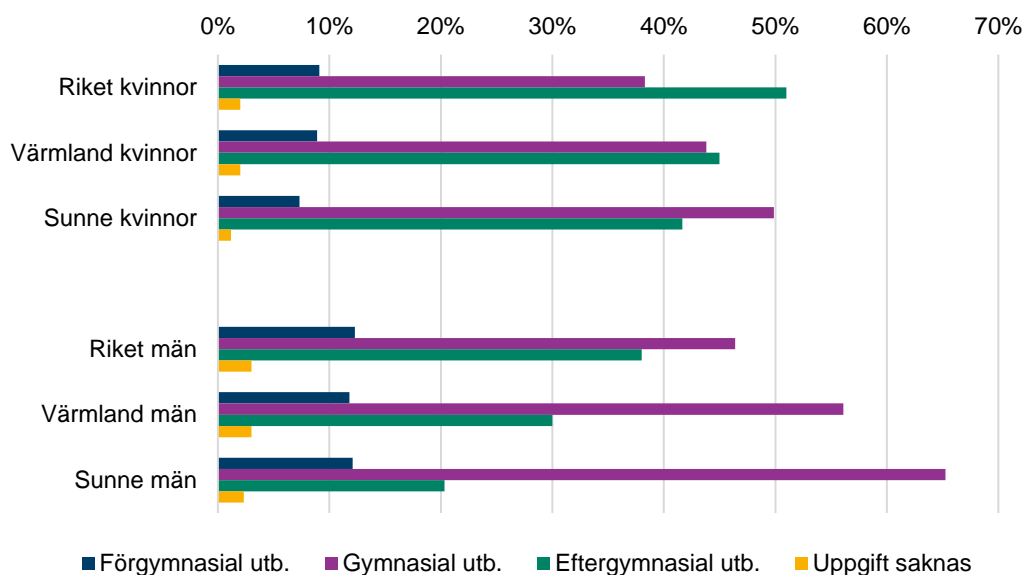
Bland Sunnes kvinnor som gått en högskoleförberedande utbildning på gymnasiet hade 58 procent av de som tog studenten våren 2014 gått vidare till en högre utbildning tre år senare. Den siffran sjönk till sjönk något för efterföljande kull, för att nästa år stiga till nästan 74 procent. I den senaste kullen var det 62,5 procent av studenterna som gått vidare till eftergymnasiala studier inom tre år. Av de män i Sunne som gått en högskoleförberedande gymnasieutbildning och som tog studenten våren 2014 gick 70 procent vidare till högre utbildning inom tre år. Denna siffra har sedan sjunkit för varje efterföljande kull.

Bland studenter som valt ett yrkesprogram på gymnasiet är det långt färre som läser vidare på högskola, men det är ju också en stor del av syftet med yrkesprogrammen – att utbilda mot konkreta, befintliga behov på arbetsmarknaden.

Värt att tänka på är att kullarna totalt omfattat i snitt 63 kvinnor och 59 män under de aktuella åren. På de högskoleförberedande programmen har kullarna i snitt bestått av i snitt 42 kvinnor och 25 män, och på yrkesprogrammen 21 kvinnor och 34 män. Små värden gör att varje individs beslut att studera vidare eller inte får stort genomslag på den procentuella fördelningen, vilket blir tydligt när vi tittar på övergången från yrkesprogrammen till eftergymnasial utbildning.

Utbildningsnivå

Diagrammen för utbildningsnivå visar högsta avslutade utbildning, inte hur många som har en viss utbildning. En person som räknas in i "Eftergymnasial utbildning > 3 år" har ju även förgymnasial utbildning, gymnasial utbildning, och eftergymnasial utbildning, men räknas bara i kategorin för hans högsta avslutade utbildning.

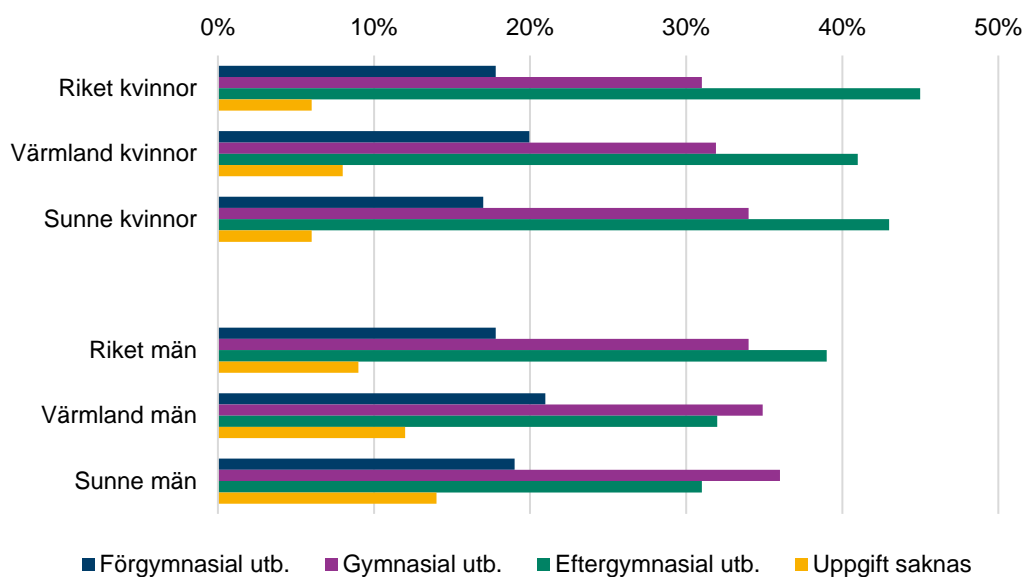
Figur 13: Utbildningsnivå bland befolkningen 25-64 år, 2020
(Källa: SCB)

Det är fler invånare mellan 25-64 år i Sunne vars högsta avslutade utbildning är förgymnasial eller gymnasial jämfört med Värmland och riket. Sunne halkar alltså efter något vad gäller eftergymnasial utbildning.

I Sunne är det 42 procent av alla kvinnor mellan 25-64 år vars högsta utbildning är eftergymnasial, jämfört med 45 procent av de värmländska kvinnorna och 51 procent av kvinnorna i riket. I Sunne är det istället 57 procent av kvinnorna mellan 25-64 år som har som högst grundskole- eller gymnasieutbildning jämfört med 53 procent i Värmland och 47 procent i riket.

Bland samtliga män som är 25-64 år och folkbokförda i Sunne är det 20 procent vars högsta utbildning är eftergymnasial utbildning, jämfört med 30 procent i länet och 38 procent i riket. Andelen män som högst har grundskole- eller gymnasieutbildning är i Sunne 77 procent, jämfört med 68 procent i Värmland och 59 procent i riket som helhet.

Bland kvinnor mellan 25-64 år är det i Sunne en procent där uppgift om utbildning saknas, en procentenhet mindre jämfört med Värmland och riket. Bland männen i Sunne är det två procent som saknar uppgift om utbildning, jämfört med tre procent i Värmland och riket.

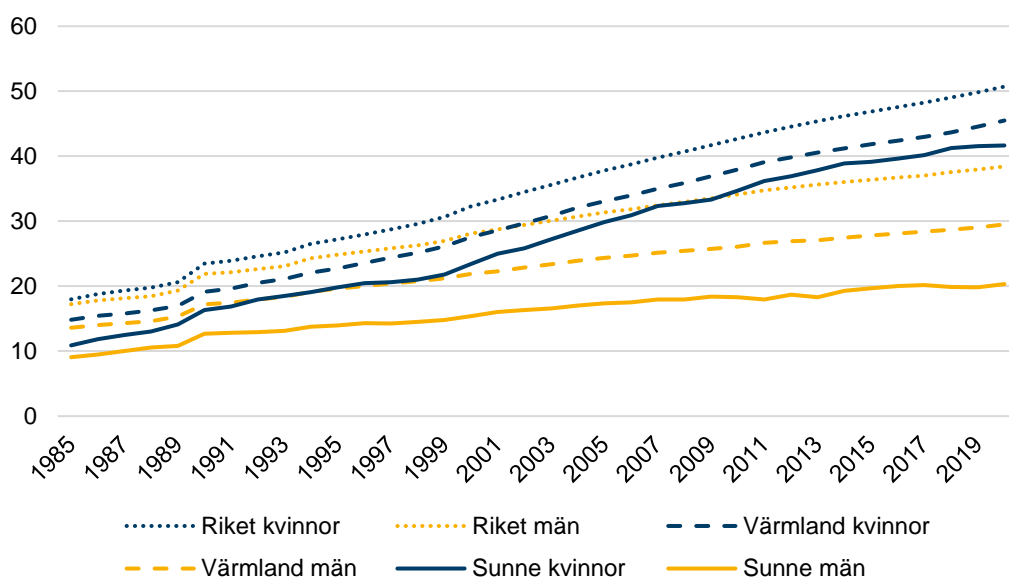
Figur 14: Utbildningsnivå bland befolkningen 25-64 år, UTRIKES födda, 2020
(Källa: SCB)

Bland de utrikes födda kvinnorna mellan 25-64 år i Sunne är det 43 procent vars högsta avslutade utbildning är eftergymnasial, jämfört med 41 procent av de utrikes födda kvinnorna i länet och 45 procent på riksnivå. I Sunne är det 51 procent av utrikes födda kvinnor mellan 25-64 år som har högst en grundskole- eller gymnasieutbildning jämfört med 52 procent i Värmland och 49 procent i riket. Här är det alltså en större andel som har eftergymnasial utbildning jämfört med länet och riket som helhet.

Bland utrikes födda män som är 25-64 år och folkbokförda i Sunne har 31 procent en eftergymnasial utbildning, jämfört med 32 procent i länet och 39 procent i riket. Andelen som högst har grundskola eller gymnasium är i Sunne 55 procent, jämfört med 56 procent i Värmland och 52 procent i riket som helhet.

Bland utrikes födda kvinnor mellan 25-64 år är det i Sunne sex procent där uppgift om utbildning saknas, jämfört med åtta procent i Värmland och sex procent i riket. Bland de utrikes födda männen är det i Sunne 14 procent, jämfört med 12 procent i Värmland och nio procent i riket.

En faktor att ta i beaktande när vi tittar på data uppdelade på inrikes och utrikes födda är att det i Värmland finns en större mängd invånare som är födda i Norge jämfört med de flesta andra regioner, framför allt i kommunerna längs gränsen.

Figur 15: Andel (%) av befolkningen 25-64 år med eftergymnasial utbildning, 1985-2020
(Källa: SCB)

När vi tittar på hur andelen av hela befolkningen i arbetsför ålder som har en eftergymnasial utbildning, inklusive forskarutbildning, har utvecklats över tid ser vi stora könsskillnader. 1985 var det ganska liten skillnad mellan andelarna kvinnor och män som hade en eftergymnasial utbildning, men under de följande 35 åren har andelen kvinnor med eftergymnasial utbildning ökat mer än andelen män.

I riket ökade andelen kvinnor 25-64 år med en eftergymnasial utbildning från 18 procent 1985 till 51 procent 2020. Andelen män ökade från 17 procent till 38 procent. Medan andelen kvinnor med eftergymnasial utbildning ökade med 33 procentenheter ökade andelen män med 21 procentenheter. 1985 var det en procentenhet fler kvinnor med en eftergymnasial utbildning än män, men 2020 var skillnaden 12 procentenheter.

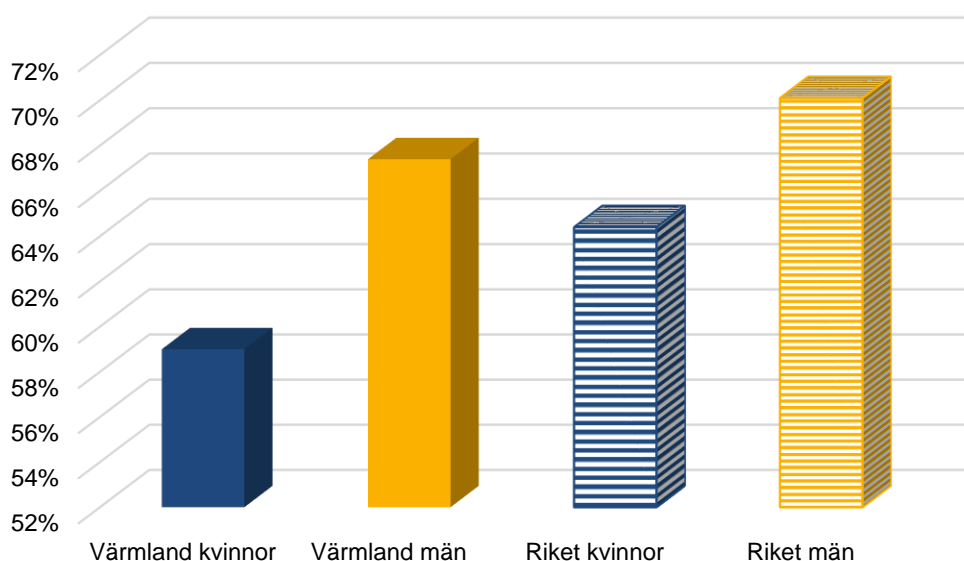
I Värmland ökade andelen kvinnor 25-64 år med en eftergymnasial utbildning från 15 procent 1985 till 46 procent 2020. Andelen män ökade från 14 till 30 procent. Medan andelen kvinnor med eftergymnasial utbildning ökade med 31 procentenheter ökade andelen män med ungefär hälften så mycket, 16 procentenheter. 1985 var det en procentenhet fler kvinnor än män med en eftergymnasial utbildning, men 2020 var skillnaden 16 procentenheter.

I Sunne ökade andelen kvinnor 25-64 år med en eftergymnasial utbildning från 11 procent 1985 till 42 procent 2020. Andelen män ökade från 9 procent till 20 procent. Medan andelen kvinnor med eftergymnasial utbildning ökade med 31 procentenheter ökade andelen män med 11 procentenheter. 1985 var det två procentenhet fler kvinnor med en eftergymnasial utbildning än män, men 2020 var skillnaden 22 procentenheter. Skillnaden mellan kvinnor och män med eftergymnasial utbildning är alltså större i Sunne än i länet och riket som helhet.

Sysselsättning

Personer som utfört minst en timmes arbete under en mätvecka, antingen som anställd, företagare eller medhjälpare i ett familjeföretag, räknas som sysselsatta. Sysselsättningsgraden visar hur stor andel av befolkningen i arbetsför ålder som är sysselsatt. När man säger befolkningen i arbetsför ålder menar man vanligtvis personer i åldern 20-64 år, men SCB:s arbetskraftsundersökningar baseras på befolkningen 15-74 år.

För att exemplifiera sysselsättningsgraden kan man tänka sig ett samhälle med totalt 130 invånare där 100 personer är mellan 15-74 år gamla och 60 personer är sysselsatta. Sysselsättningsgraden blir då 60 procent (60/100).

Figur 16: Sysselsättning per kön 2021, Värmland och riket
(Källa: SCB)

Då sysselsättningsgraden inte är tillgänglig på kommunnivå får vi se på Värmland som helhet. Det är dessutom vanskligt att jämföra 2021 års siffror med tidigare år, på grund av att arbetskraftsundersökningarna (AKU) sedan den 1 januari 2021 anpassats till EU:s nya ramlag vilket innebär förändringar i bland annat definitionen av sysselsatta och av urvalet. Till exempel klassas inte längre vissa långtidsfrånvarande som sysselsatta, och det har medfört en ökning av antalet personer som klassas som ej i arbetskraften 2021 jämfört med föregående år. SCB har gjort en dubbelmätning under 2021 för att kunna länka 2021 med äldre tidsserier, så på sikt kommer vi återigen att kunna se förändringar över tid³.

Värmlands sysselsättningsgrad ligger under rikets både bland kvinnor och män. 2021 var 59 procent av kvinnorna i Värmland sysselsatta, jämfört med 64,4 procent på riksnivå. Bland männen var det i Värmland 67,4 procent sysselsatta jämfört med 70,1 procent i riket som helhet.

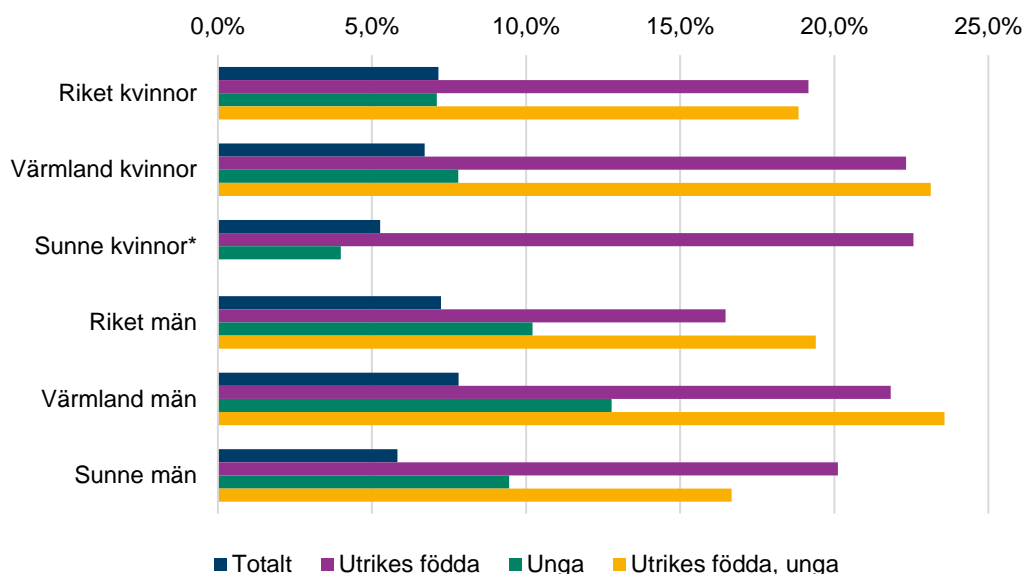
Sysselsättningsgraden baseras på de individer som är registrerade som förvärvsarbetande i den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken, RAMS. De flesta som arbetspendlar över en landsgräns registreras inte som förvärvsarbetande, vilket innebär att sysselsättningen i regioner som har en högre gränspendling underskattas.

³ <https://scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/arbetskraftsundersokningar/arbetskraftsundersokningarna-aku/produktrelaterat/aktuellt/information-om-inforande-av-ny-ramlag-2021-i-aku/>

Arbetslöshet

Arbetslöshet kan uttryckas som antalet arbetslösa och som andelen arbetslösa av den registrerade arbetskraften. Arbetslöshet mäts alltså inte mot befolkningen i arbetsför ålder som sysselsättningsgraden utan mot det totala antalet sysselsatta och arbetslösa personer i befolkningen.

För att sätta arbetslöshetsmättet i ett sammanhang kan man tänka sig ett samhälle med 100 personer i arbetsför ålder. 60 personer är sysselsatta och 20 personer är arbetslösa. Arbetslösheten uppgår då till 25 procent (20/80).

Figur 17: Arbetslöshet som andel av den registrerade arbetskraften, december 2021
(Källa: Arbetsförmedlingens månadsstatistik)

*På grund av att det är få utrikes födda kvinnor 24 år eller yngre som är arbetslösa i Sunne skyddas siffran av sekretess. Det är alltså inte noll, men så pass få att de skulle kunna identifieras.

Samtliga grupper jämförs som andel av den registrerade arbetskraften (antal sysselsatta + arbetslösa). I Arbetsförmedlingens månadsstatistik ingår alla inskrivna arbetslösa mellan 16-64 år.

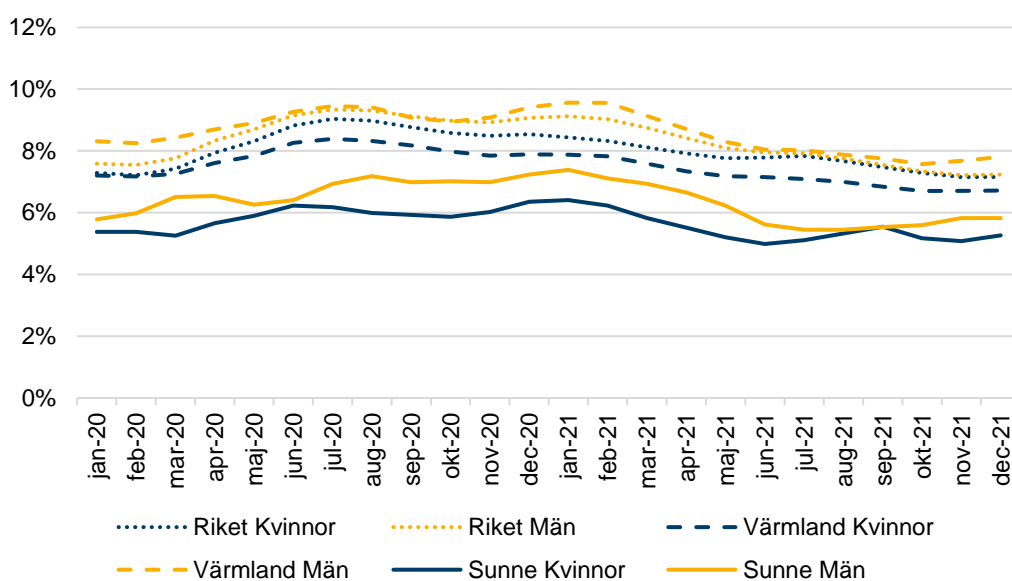
Ser vi på arbetslösheten i Sunne jämfört med Värmland och riket som helhet så ligger kommunen lägre än Värmland och riket när det gäller både kvinnors och mäns arbetslöshet totalt sett. Ser vi på arbetslösheten bland utrikes födda, unga upp till 24 år och utrikes födda upp till 24 år så är det en mer blandad bild. Bland kvinnor är arbetslösheten högre i Sunne när det gäller utrikes födda kvinnor, men lägre bland unga jämfört med länet och riket. Arbetsförmedlingen visar ingen data för arbetslösa utrikes födda kvinnor under 25 år eftersom det är för få individer. Bland männen ligger Sunne lägst även bland unga och utrikes födda unga. Bland samtliga utrikes födda män i Sunne är dock arbetslösheten högre än rikssnittet, men lägre är snittet för Värmland.

På riksnivå var arbetslösheten bland både kvinnor och män 7,2 procent i december 2021. I Värmland var arbetslösheten bland kvinnor 6,7 procent och bland män 7,8 procent. I Sunne var arbetslösheten bland kvinnor 5,3 procent och bland män 5,8 procent.

I riket var 19,2 procent av de utrikes födda kvinnorna i arbetskraften arbetslösa och 16,5 procent av männen. Bland utrikes födda kvinnor i Värmland var arbetslösheten 22,3 procent och bland männen 21,8 procent. I Sunne var 22,6 procent av kvinnorna och 20,1 procent av männen arbetslösa.

Bland unga 18-24 år var arbetslösheten i december 7,1 procent bland kvinnorna på riksnivå och 10,2 procent bland männen. Bland de värmländska unga kvinnorna var arbetslösheten 7,8 procent och bland männen 12,8 procent. I Sunne var 4,0 procent av kvinnorna och 9,5 procent av männen mellan 18 och 24 år arbetslösa.

Bland unga som är utrikes födda var arbetslösheten i december 18,8 procent bland kvinnorna och 19,4 procent bland männen i riket. I Värmland var 23,1 procent av kvinnorna och 23,6 procent av männen arbetslösa. Arbetsförmedlingen visar inte siffran för arbetslösa utrikes födda unga kvinnor då den är så låg att den skyddas av sekretess. Bland utrikes födda unga män i Sunne var 16,7 procent arbetslösa i december 2021.

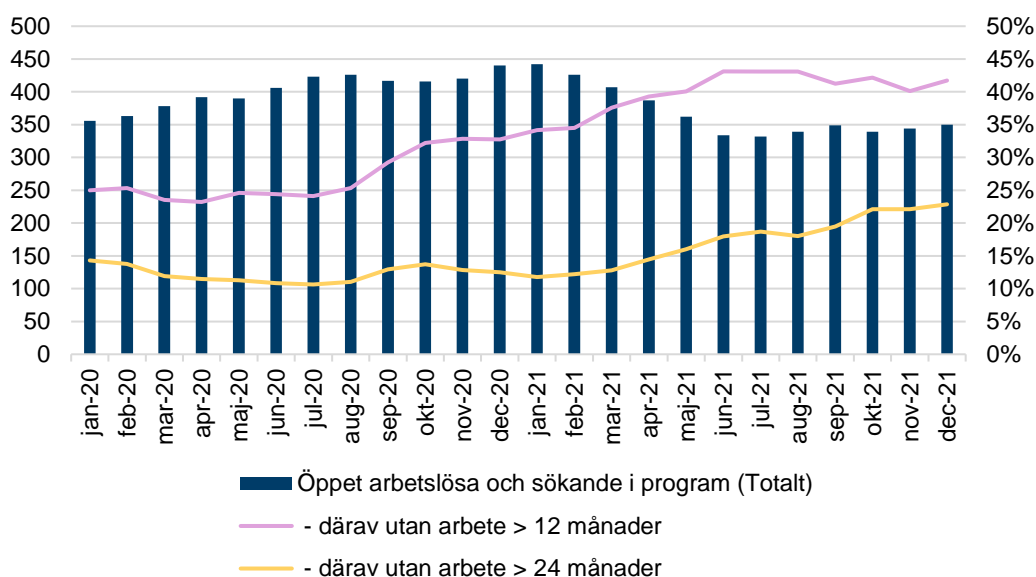
Figur 18: Andel arbetslösa kvinnor och män i riket, länet och kommunen, över tid
(Källa: Arbetsförmedlingens månadsstatistik)

Det kan vara intressant att se hur arbetslösheten bland kvinnor och män rört sig under de senaste två åren, med tanke på coronapandemin och dess påverkan. Sunne (heldragen linje) jämförs här med Värmland (streckad linje) och riket (prickad linje). De blå linjerna är kvinnor och de gula är män.

Arbetslösheten i Sunne har varit lägre än riks- och länssnitten för både kvinnor och män under hela perioden januari 2020 till och med december 2021, även om arbetslösheten steg periodvis efter pandemins början i mars 2020. Den högsta arbetslösheten bland kvinnorna i Sunne uppmättes i december 2020 och januari 2021, men började sedan gå neråt. I slutet av 2021 vände kurvan uppåt en aning.

Arbetslösheten steg tidigare för männen än för kvinnorna och har legat något högre under större delen av perioden. I januari 2021 var arbetslösheten som högst bland männen, men under sommaren 2021 var arbetslösheten bland männen lägre än innan pandemin. Framåt slutet av 2021 steg arbetslösheten bland männen i Sunne svagt.

Både bland kvinnor och män i Sunne var arbetslösheten på samma nivå i december 2021 som i januari 2020, medan den faktiskt var lägre i länet och på riksnivå.

Figur 19: Långtidsarbetslösa kvinnor och män som andel av alla arbetslösa i kommunen, januari 2020 – december 2021

(Källa: Arbetsförmedlingens månadsstatistik)

Coronapandemin har i flera avseenden inneburit ytterligare utmaningar för de som redan innan pandemin stod långt ifrån arbetsmarknaden. Antalet långtidsarbetslösa har ökat relativt stort i länet som helhet mellan januari 2020 och december 2021.

Den totala arbetslösheten i antal personer visualiseras av staplarna och läses av mot den vänstra axeln. Linjerna visar den procentuella andel som varit arbetslösa i mer än 12 eller 24 månader och läses av mot den högra axeln.

Av samtliga 356 personer som var folkbokförda i Sunne och arbetslösa i januari 2020 var det 89 personer (25 %) som varit utan arbete i minst 12 månader och 51 personer (14 %) som varit utan arbete i 24 månader eller längre. I december 2021 var det totalt 350 personer som var arbetslösa i kommunen, och av dessa hade 146 personer (42 %) varit utan arbete i minst 12 månader och 80 personer (23 %) hade varit utan arbete i minst 24 månader.

Den månad med flest arbetslösa under perioden var januari 2021, då 442 personer folkbokförda i Sunne var arbetslösa. I mars 2021 var det flest arbetslösa personer som varit utan arbete i minst 12 månader, 153 personer. December 2021 var den månad då flest varit utan arbete i minst 24 månader, 80 personer.

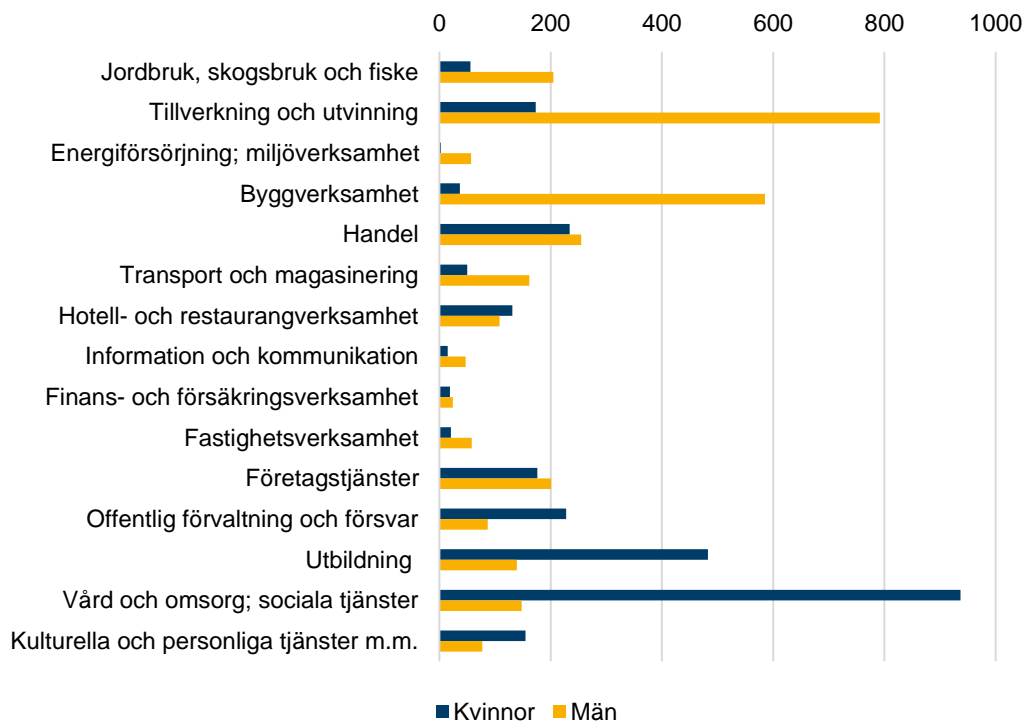
Från januari 2020 till högsta punkten i januari 2021 ökade antalet arbetslösa i kommunen med 24 procent. Sett över hela perioden har dock antalet arbetslösa i kommunen sjunkit från 356 till 350 personer, en minskning med 2 procent.

Långtidsarbetslösheten har dock inte vänt tillbaka nedåt utan har snarare fortsatt uppåt. Antalet personer som varit utan arbete i minst 12 månader har ökat från 89 personer i januari 2020 till 146 personer i december 2021, en ökning på 64 procent. Antalet personer som varit utan arbete i minst 24 månader har under samma period ökat från 51 till 80 personer, en ökning med 57 procent.

Köns- och åldersfördelning per bransch

Värmland har en mycket könssegregerad arbetsmarknad, vilket blir tydligt när vi tittar på inom vilka branscher kvinnor respektive män arbetar.

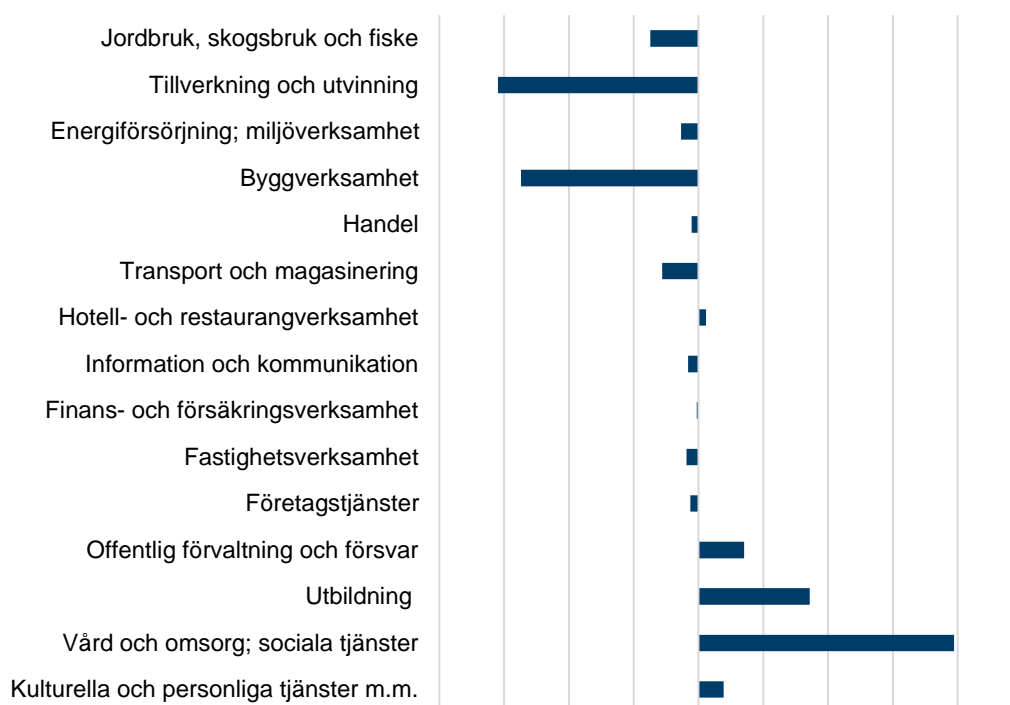
Figur 20: Förvärvsarbetande kvinnor och män 20-64 år med bostad i kommunen efter näringsgren

(Källa: SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik, RAMS)

Enligt SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS) var det 2 769 kvinnor och 2 979 män mellan 20-64 år och folkbokförda i Sunne som förvärvsarbetade 2020. Av dessa arbetade 51 kvinnor och 34 män inom en okänd verksamhet enligt Svensk Näringsgrensindelning (SNI) och är inte inkluderade i ovanstående diagram.

Det är tydligt att det största antalet kvinnor finns inom vård, omsorg och sociala tjänster samt inom utbildning. Drygt hälften av kvinnorna (1 420 kvinnor) i Sunne arbetar inom dessa två näringsgrenar. Bland männen är det istället tillverkning och utvinning och byggverksamhet som dominerar, där totalt 46 procent (1 377 män) arbetar.

Den bransch där det minsta antalet kvinnor arbetar är energiförsörjning och miljöverksamhet, och branschen med det minsta antalet män anställda är finans- och försäkringsverksamhet.

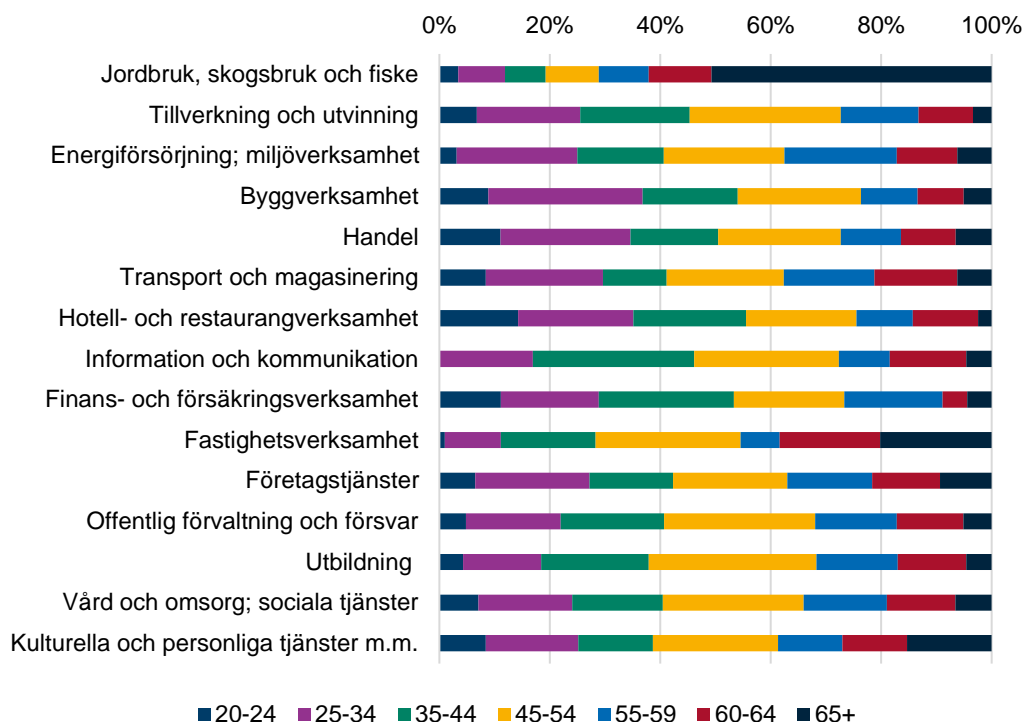
Figur 21: Underskott eller överskott av kvinnor 20-64 år med bostad i kommunen efter näringsgren

(Källa: SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik, RAMS)

Diagrammet ovan visar istället branschernas under- eller överskott av kvinnor (antalet kvinnor anställda i branschen minus antalet män). De branscher som har ett stort underskott av kvinnor (mansdominerade) finns på den vänstra sidan om axeln, och de branscher som har ett stort överskott av kvinnor (kvinnodominerade) finns på den högra sidan.

Genom att enbart titta på underskott eller överskott av kvinnor⁴ blir det tydligt hur stor obalans det är i de mest mans- och kvinnodominerade branscherna. Ju längre stapeln är, desto större obalans. Att de branscher som har de största obalanserna också överlag är de branscher där de flesta förvärvsarbetande är anställda spår på den könsuppdelade arbetsmarknaden ytterligare.

⁴ Här har vi valt att titta på underskott och överskott av kvinnor, men man kan självklart välja att titta på underskott och överskott av män. Då hade istället mansdominerade branscher visats på höger sida axeln och kvinnodominerade på vänster sida, men den sneda fördelningen kvarstår och hade alltså enbart blivit spegelvänd.

Figur 22: Åldersfördelning bland de anställda i branscherna

(Källa: SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik, RAMS)

Genom att titta på åldersstrukturen i näringsgrenarna kan man skapa sig en ungefärlig uppfattning om kommande pensionsavgångar inom respektive bransch. Här har vi även inkluderat gruppen 65+ för att se hur många personer 65 år och äldre som fortfarande är förvärvsarbetande.

Jordbruk, skogsbruk och fiske har den största andelen äldre förvärvsarbetande, där 62 procent av de anställda är 60 år och äldre. Här ingår ett stort antal skogsägare som äger och förvaltar skog och inte i egentlig mening förvärvsarbetar, men inte desto mindre behöver en yngre generation i sinom tid ta över.

Hotell och restaurang är den bransch som har den största andelen yngre anställda. Hela 75 procent är 54 år eller yngre, varav 35 procent är yngre än 35 år.

